

TEZA:

Obwiniony radca prawny, działając jako pełnomocnik klienta (pokrzywdzonego), przyjął od niego kwotę 3000 złotych celem uregulowania wpisu sądowego w sprawie o zachowek, a następnie w okresie 4 lat wnosił pozwy w tym przedmiocie do sądu i mimo kilkukrotnych zobowiązań sądu (spowodowanych ponownymi powództwami) nie uzupełniał brakującej opłaty od pozwu. W konsekwencji doszło przedawnienia roszczenia klienta.

Kara zawieszenia prawa do wykonywania zawodu na okres 2 lat jest adekwatna do popełnionego czynu.

WO-213/22

ORZECZENIE

z dnia 22 marca 2023 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie:

Przewodniczący: SWSD Krzysztof Górecki
Sędziowie: SWSD Leszek Korczak /sprawozdawca/
SWSD Daniela Sosin

Protokolant: Piotr Ciepiński

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego M. M.

po rozpoznaniu w dniu 22 marca 2023 r. na rozprawie sprawy przeciwko radcy prawnemu Ł.J. nr wpisu (...)

obwinionemu o:

- popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 11 oraz art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w związku z art. 284 § 2 k.k.,
- popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 62 ust. 2 i 3 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego

z powodu odwołania obwinionego od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego

Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 27 września 2022 r., sygn. akt OSD 75/22
orzeka:

orzeka:

- I. zaskarżone orzeczenie utrzymuje w mocy,
- II. zasądza od obwinionego koszty postępowania odwoławczego w kwocie 2.000 (dwa tysiące złotych) zł na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie.

Uzasadnienie

Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznał odwołanie Obwinionego Ł.J. w całości za niezasadne.

W dniu 27 września 2022 r. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w sprawie o sygn. akt OSD 75/22 wydał orzeczenie, na mocy którego uznał Obwinionego radcę prawnego Ł. J. winnym popełnienia przewinienia dyscyplinarnego polegającego na tym, że działając w celu określenia korzyści majątkowej, jako pełnomocnik Pokrzywdzonego P. M. przywłaszczył sobie powierzone pieniądze w kwocie 3000 złotych przekazanych celem złożenia w imieniu klienta pozwu o zachówek i mimo wielokrotnych wezwań Sądu Rejonowego, nie uzupełniał opłaty sądowej, tym samym nie osiągając ustalonego skutku i nie zwrócił pieniędzy wbrew udzielonemu pełnomocnictwu tj. o czyn określony w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art.6, art. 11 i art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w zw. z art. 284 § 2 k.k. wymierzając mu na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 4 ustawy o radcach prawnych karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres dwóch lat oraz na podstawie art. 65 ust. 2b ustawy o radcach prawnych orzekł o zakazie sprawowania przez niego patronatu na okres dwóch lat. Ponadto, Sąd uznał Obwinionego radcę prawnego winnym popełnienia przewinienia dyscyplinarnego w postaci nie wykonania wezwania w terminie wyznaczonym przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego, bez jakiegokolwiek usprawiedliwienia tj. o czynu określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 62 ust. 2 i 3 Kodeksu Etyki Radców Prawnych, wymierzając mu za to karę upomnienia oraz

zasądził od niego koszty postępowania dyscyplinarnego na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych w kwocie 2.400 (dwa tysiące czterysta) zł.

W uzasadnieniu swego orzeczenia Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych na potwierdzenie swego stanowiska w odniesieniu do popełnionego przez Obwinionego deliktu dyscyplinarnego wskazał, że wina Obwinionego radcy prawnego nie budzi jakichkolwiek wątpliwości i koresponduje z czynem którego popełnienie stwierdził Sąd Rejonowy, II Wydział Karny wyrokiem z 7 czerwca 2021 r. (sygn. akt II K 295/20).

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP nie powziął wątpliwości co do tego, iż materiał dowodowy zebrany w sprawie, w sposób jednoznaczny wskazuje na popełnienie przez Obwinionego czynu w postaci naruszenia przepisów prawa w postaci art. 284 § 2 k.k., co w konsekwencji powoduje również konieczność stwierdzenia dopuszczenia się przez Obwinionego, deliktu dyscyplinarnego w postaci naruszenia w związku z art. 6, art. 11 i art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radców Prawnych, zarówno za działanie sprzeczne z prawem ale również naruszające godność zawodu.

Ponadto, mając na uwadze zebrany w sprawie materiał dowodowy, w ocenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP, nie pozostawiało również wątpliwości, że zachowanie Obwinionego w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP, wypełnia znamiona deliktu dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 62 ust. 2 Kodeksu Etyki Radców Prawnych, w związku z niewykonywaniem przez Obwinionego wezwań Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego bez jakiegokolwiek usprawiedliwienia.

Mając powyższe na uwadze, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych wymierzył radcy prawnemu Ł.J. karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres dwóch lat, zakaz sprawowania przez niego patronatu na okres dwóch lat oraz upomnienie jako kary współmierne ze stopniem winy oraz wystarczającą z punktu widzenia celów jakie ma spełnić wobec Obwinionego.

Od powyższego orzeczenia, w zakresie punktu I orzeczenia, odwołanie złożył Obwiniony wnosząc o jego zmianę i bez przedstawienia wyodrębnionych graficznie zarzutów przeszedł do uzasadnienia w którym wskazuje, że orzeczenie sądu dyscypli-

narne zostało oparte na nieakceptowanych przez Obwinionego ustaleniach poczynionych przez Sąd Rejonowy oraz Sąd Okręgowy, w prowadzonym przeciwko niemu postępowaniu karnym. Ponadto obwiniony zarzuca również niewspółmierność orzeczonej kary i jej nadzwyczajną surowość względem opisanego czynu, wskazując jednocześnie, że brak odroczenia terminu rozprawy przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP stanowi naruszenie prawa do obrony.

Ostatecznie Obwiniony wniósł o zmianę kwestionowanego orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego OIRP z dnia 27 września 2022 r. zapadłego w sprawie o sygn. akt OSD 75/22 i wymierzenie mu kary nagany.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie WSD zastosował przepisy Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2022 r. (tj. stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego), albowiem zgodnie z § 2 uchwały Nr 1/2022 Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 8 lipca 2022 r. w sprawie zmiany Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, do zdarzeń mających miejsce przed dniem wejścia w życie tej uchwały zastosowanie mają przepisy Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu dotychczasowym.

Ze stanowiskiem wyrażonym przez Obwinionego radcy prawnego Ł. J. w odwołaniu z dnia 31 października 2022 r. nie sposób jest się zgodzić.

Na samym wstępie Wyższy Sąd Dyscyplinarny podkreśla, że jest zobowiązany zgodnie z art. 433 § 2 k.p.k., który na mocy art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych należy stosować odpowiednio, *rozważyć wszystkie wnioski i zarzuty wskazane w środku odwoławczym..*

W pierwszej kolejności, po wszechstronnej analizie zebranego w sprawie materiału dowodowego, stwierdzić należy, że w całości należy się zgodzić z Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych, zarówno, co do ustaleń faktycznych, jak i dokonanej subsumpcji prawnej.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych ustalił, że radca prawny Ł. J. działając jako pełnomocnik P.M., przyjął od niego kwotę 3000 złotych celem uregulowania wpisu sądowego, w sprawie o zachówek, a następnie w okresie od 2013 roku do 2017 roku, wnosił pozwy w tym przedmiocie do Sądu Rejonowego, a następnie mimo kilkukrotnych zobowiązań sądu (spowodowanych ponownymi wystąpieniami z powództwem) nie uzupełniał brakującej opłaty od pozwu. W konsekwencji czego doszło do niemożliwości dochodzenia przez jego klienta, swoich praw na drodze postępowania sądowego, wobec przedawnienia roszczenia. Zachowanie Obwinionego, w ocenie OSD OIRP, wypełnia znamiona deliktu dyscyplinarnego. Ponadto, w dniu 7 czerwca 2021 r. Sąd Rejonowy II Wydział Karny w wyroku w sprawie pod sygn. akt II K 295/20 uznał, iż Obwiniony dopuścił się czynu opisanego szczegółowo w sentencji wyroku, a polegającego na przywłaszczeniu mienia ruchomego należącego do P. M. w postaci pieniędzy w kwocie 3000 złotych. Wyrokiem tym Sąd Rejonowy warunkowo umorzył postępowanie karne na okres próby 2 lat i nakazał Ł.J. naprawienie w całości wyrządzonej szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego kwoty 3000 złotych. Wyrok został utrzymany w mocy w całości przez Sąd Okręgowy III Wydział Karny wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2022 r. (sygn. akt III Ka 458/21). Pomimo braku gramatycznej dosłowności pomiędzy opisem czynu stanowiącego podstawę odpowiedzialności dyscyplinarnej a opisem czynu za który wymierzono mu odpowiedzialność karną, wskazać należy na tożsamość opisanych zachowań.

Odnosząc się zaś w szczególności do sformułowanych przez Obwinionego zarzutów, stwierdzić należy, że żaden z nich nie znajduje oparcia w materiale dowodowym sprawy oraz całokształcie ustaleń faktycznych i prawnych poczynionych w toku postępowania.

Pierwszy z podniesionych przez Obwinionego zarzutów dotyczy rozpoznania sprawy, przy uwzględnieniu uprzednio zapadłego wyroku karnego wydanego przez Sąd Rejonowy z dnia 7 czerwca 2021 r. sygn. akt II K 295/20. W ocenie Obwinionego, ustalenia poczynione przez sądy karne w prowadzonych przeciwko niemu postępowaniach są nieprawidłowe, co skutkuje również nieprawidłowością ustaleń w postępowaniu dyscyplinarnym w zakresie zamiaru z jakim działał Obwiniony. W konsekwencji, Obwiniony wskazuje, że orzeczenie wskazujące, że działał on z zamiarem przywłaszczenia przekazanych mu przez klienta środków wpływa na prawidłowość

orzeczenia. Granice samodzielności orzekania sądu dyscyplinarnego, w przypadku prowadzenia odrębnego postępowania karnego w sprawie czynu stanowiącego przedmiot rozpoznania przez organy dyscyplinarne, stanowi art. 8 § 2 k.p.k. mający odpowiednie zastosowanie z uwagi na art. 74¹ ustawy radcach prawnych. Powoływany przepis procedury karnej stanowi, że prawomocne rozstrzygnięcia sądu kształtujące prawo lub stosunek prawny są dla sądu wiążące. Jednakże, z drugiej strony należy jednak pamiętać o stosownym odpowiednio art. 8 § 1 k.p.k., zgodnie z którym sąd karny rozstrzyga samodzielnie zagadnienia faktyczne i prawne oraz nie jest związany rozstrzygnięciem innego sądu lub organu oraz o naczelnej zasadzie niezależności postępowania dyscyplinarnego zgodnie z art. 67 ust. 1 naszej ustawy samorządowej. Powyższe oznacza, że wiążące są jedynie rozstrzygnięcia sądu, a nie prokuratury (np. o odmowie wszczęcia postępowania bądź o umorzeniu) – po drugie, co istotniejsze, że sąd dyscyplinarny nie może odmiennie orzec, że dany czyn nie stanowi przestępstwa w przypadku wyroku skazującego, bądź że stanowi przestępstwo w przypadku wyroku uniewinniającego. Nie zwalnia to jednak sądu dyscyplinarnego od samodzielnej oceny czynu pod kątem zaistnienia przesłanek odpowiedzialności dyscyplinarnej z art. 64 ust. 1 ustawy oraz stosownych zasad etyki zawartych w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego. Ma to przełożenie na opis czynu zarówno na etapie postępowania przed rzecznikiem dyscyplinarnym, jak i w orzeczeniu sądu dyscyplinarnego. Tym samym nie można radcy prawnemu zarzucić, że został ukarany przez sąd karny za określone przestępstwo. Ukazanie w postępowaniu karnym będzie bowiem jedynie następstwem nagannego zachowania radcy prawnego, które stanowiło przestępstwo karne i delikt dyscyplinarny jednocześnie. W tym zakresie, sąd dyscyplinarny nie dopuścił się uchybień, gdyż opierając się na uprzednim orzeczeniu sądu powszechnego, nie wskazywał, że sam fakt uznania przez sąd karny Obwinionego za osobę, która popełniła czyn zabroniony, ale wskazał literalnie na fakt popełnienia przez niego, szczegółowo opisanego czynu tożsamego co do znamion z orzeczeniem sądu powszechnego. Ukazanie radcy prawnego prawomocnym wyrokiem sądu karnego samo w sobie nie stanowi przewinienia dyscyplinarnego, a jest jedynie konsekwencją zachowania radcy prawnego, które może stanowić, lecz nie musi, przewinienia dyscyplinarnego. Opis czynu musi stanowić opisanie zachowania radcy prawnego zgodnie z wymogami k.p.k., w którym to opisie można posiłkowo wskazać, że w jego konsekwencji radca prawny został skazany przez sąd powszechny.

Zauważyć przy tym należy również, że sąd karny zastosował wobec Obwinionego instytucje warunkowego umorzenia postępowania karnego, tym samym uznając, że zostały spełnione przesłanki zastosowania tej instytucji w postaci uznania, że wina i społeczna szkodliwość czynu nie są znaczne, okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości, a postawa sprawcy niekaranego za przestępstwo umyślne, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia uzasadniają przypuszczenie, że pomimo umorzenia postępowania będzie przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa. Skoro obie instancje sądów powszechnych przyjęły, że okoliczności popełnienia przestępstwa, w tym zamiar i opis czynu nie budzą wątpliwości, a Obwiniony nie wskazuje takich wątpliwości w treści odwołania, Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie, nie znajduje podstaw do zmiany przyjętych ustaleń faktycznych.

Obwiniony w treści odwołania wskazuje, że w jego ocenie, orzeczona wobec niego kara dyscyplinarna w postaci zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 2 lat jest rażąco niewspółmierna do popełnionego czynu i zbyt surowa. Kara orzekana w postępowaniu dyscyplinarnym, podobnie jak sankcja karna na gruncie postępowania karnego, musi spełniać cele, do których należy między innymi prewencja ogólna i szczególna, która w przypadku kar dyscyplinarnych winna mieć szczególne znaczenie ze względu na fakt, że przewinienia dyscyplinarne, ich popełnianie oraz karanie, wywiera negatywny wpływ w odbiorze społecznym danego zawodu zaufania publicznego.

Ponadto, WSD, podziela w zakresie przyczyn orzeczenia tego rodzaju kary, rozważania przeprowadzone w uzasadnieniu wyroku OSD OIRP z dnia 27 września 2022 r. w sprawie sygn. akt OSD 75/22, w zakresie, w jakim dotyczą one oceny zamiaru Obwinionego w zakresie popełnianego czynu, jak również opisu i oceny całości jego zachowania polegającego na długotrwałym działaniu w sposób świadomy i z powziętym zamiarem (obejmujący okres od roku 2013 do roku 2017 roku tj. do wypowiedzenia pełnomocnictwa przez pokrzywdzonego P. M.), mający na celu wprowadzenie w błąd klienta, w zakresie procesu rozpoznawania jego sprawy przez sąd powszechny i postępów w tym zakresie oraz nierzetelności rozliczenia się z klientem, w tym również złożenie mu oświadczenia o ewentualnym pokryciu szkody, co do dnia orzeczenia nie zostało uczynione. Nie można by przy tym zgodzić się z jakąkolwiek argumentacją wskazującą na ewentualne zaniedbanie, przeoczenie czy omyłkę Obwinionego,

w związku z samym przebiegiem sprawy oraz wielokrotnie powtarzanym sposobem działania, polegającym na składaniu wniosku bez uiszczenia od niego opłaty sądowej, oczekiwaniu na wezwanie do zapłaty, braku uzupełniania braków i oczekiwaniu na zwrot wniosku oraz co najmniej jednokrotnym powtórzeniu tego proceduru, przy ciągłym zapewnianiu klienta o tym, że sprawa jest już przedmiotem rozpoznania przez sąd.

Wobec powyższego, w ocenie WSD, zarówno z akt postępowania jak również z treści odwołania Obwinionego, nie wynikają okoliczności mogące wskazywać na zasadność twierdzenia w zakresie niewspółmierności i rażącej surowości orzeczonej wobec Obwinionego kary.

W zakresie wskazywanego przez Obwinionego zarzutu w postaci pozbawienia go prawa do obrony, poprzez przeprowadzenie rozprawy pod jego nieobecność, mimo zgłoszenia niemożności stawiennictwa się w wyznaczonym przez Sąd terminie, przyjąć należy, że Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP, w sposób prawidłowy poczynił ustalenia w zakresie uznania wniosku o odroczenie rozprawy za niezasadne, a w konsekwencji przyjęcie niestawiennictwa Obwinionego jako nieusprawiedliwione. Wskazać należy, że zgodnie z art. 68³ ust. 5 ustawy o radcach prawnych *„Należyte usprawiedliwienie niestawiennictwa obwinionego lub jego obrońcy na rozprawie lub na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego wymaga wskazania i uprawdopodobnienia wyjątkowych przyczyn, zaś w przypadku choroby - przedstawienia zaświadczenia lekarskiego potwierdzającego niemożność stawienia się na wezwanie lub zawiadomienie organu prowadzącego postępowanie.”*. Okres czasu, który upłynął pomiędzy zawiadomieniem Obwinionego o wyznaczonym terminie rozprawy (doreczono zawiadomienie w dniu 3 sierpnia 2022 r.) a informacją o niemożności stawiennictwa (wiadomość e-mail przesłana w dniu rozprawy tj. 27 września 2022 r.), powoduje uzasadnione wątpliwości w zakresie wyjątkowości wskazywanych okoliczności. Ponadto, oprócz istnienia powodu do usprawiedliwionej nieobecności należy dołożyć starań, aby stosowna informacja wraz dokumentem źródłowym dotarło do sądu lub rzecznika przed wyznaczoną rozprawą czy czynnością. Jeśli Obwiniony miał wątpliwości, co do możliwości zapewnienia ochrony swoich interesów bez jego obecności, miał możliwość zorganizowania sobie wcześniejszego powrotu z (...), lub też wyznaczenia obrońcy. Wobec powyższego, uznać należy dokonane w tym zakresie ustalenia OSD OIRP za prawidłowe.

W tym stanie rzeczy Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie dostrzegł żadnych okoliczności, które mogłyby wpłynąć na zmianę bądź uchylenie w całości lub w części zaskarżonego orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 27 września 2022 r. (sygn. akt OSD 75/22) i utrzymał je w mocy jako odpowiadające prawu.

O obciążeniu Obwinionego kosztami postępowania dyscyplinarnego w kwocie 2.000 zł Wyższy Sąd Dyscyplinarny orzekł na podstawie art. 70⁶ ust. 1 i ust. 2 zdanie pierwsze ustawy o radcach prawnych, zaś wysokość tych kosztów ustalił w oparciu o § 1 ust. 1 pkt 2 i § 3 ust. 2 uchwały nr 86/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 marca 2015 r. z późniejszymi zmianami, w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego w zw. z art. 70⁶ ust. 3 ustawy o radcach prawnych obciążając nimi Obwinionego i zasądzając je na rzecz Krajowej Rady Radców Prawnych.